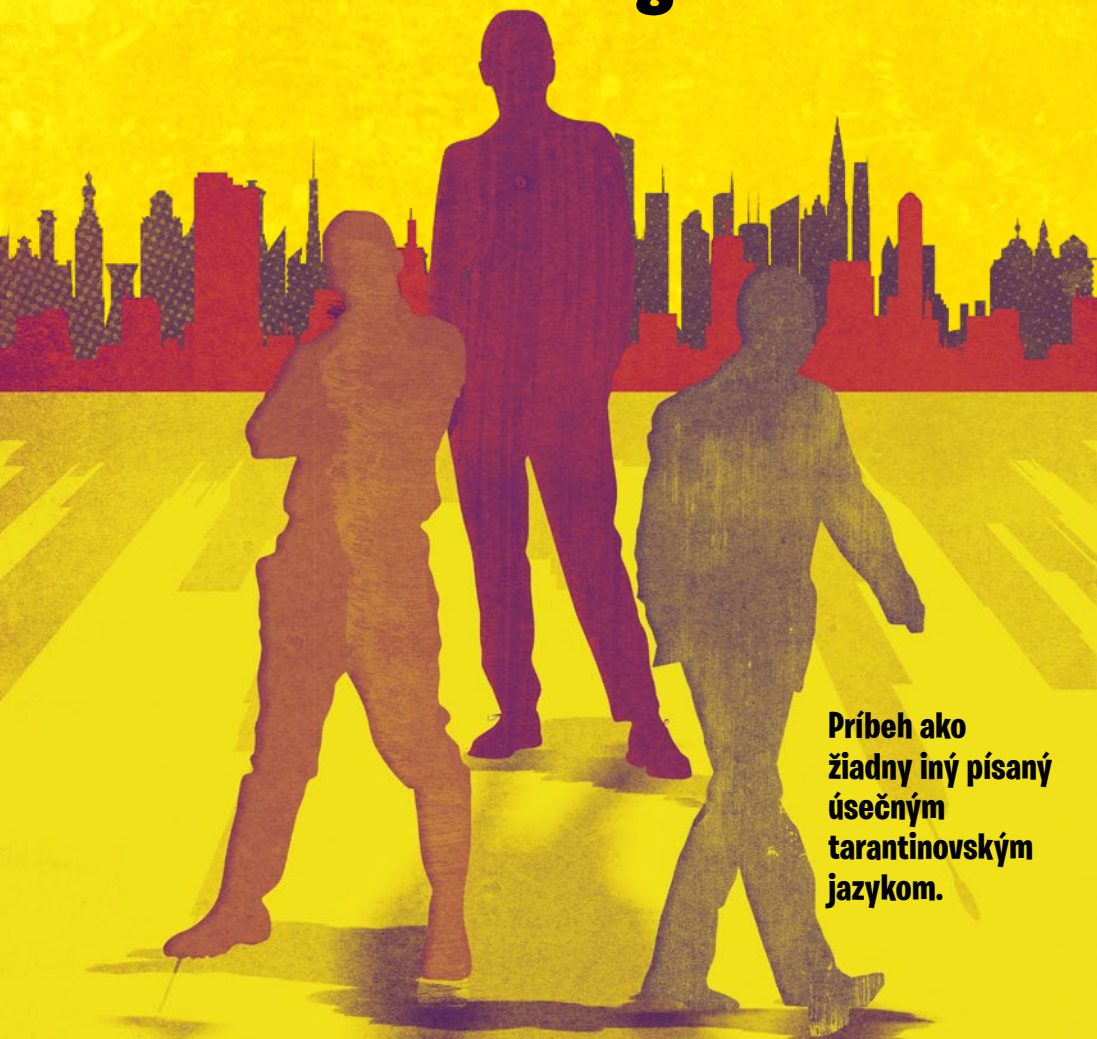

Literárna superstar z Dánska

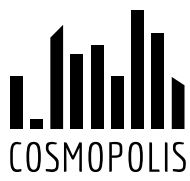
Jonas T. Bengtsson

Príbeh ako
žiadny iný písaný
úsečným
tarantinovským
jazykom.

V PODMIENKE

COSMOPOLIS

Jonas T. Bengtsson

V PODMIENKE

**Príbeh ako žiadny iný
písaný úsečným
tarantinovským jazykom.**

Jonas T. Bengtsson
V PODMIENKE

Vydala GRADA Slovakia s.r.o., pod značkou Cosmopolis
Moskovská 29, 811 08 Bratislava 1
www.grada.sk
Tel.: +421 2 556 451 89
ako svoju 71. publikáciu

Z dánskeho originálu *Fra blokken*, vydaného vydavateľstvom Politiken v roku 2020,
preložil do angličtiny William Frost. Do slovenčiny preložila Dáša Vallo.

Jazyková redakcia Anetta Letková
Návrh a spracovanie obálky Zuzana Ondrovičová
Grafická úprava a sadzba Zuzana Ondrovičová
Zodpovedná redaktorka Adela Orémusová

Vydanie 1., 2021
Počet strán 304
Tlač Tisk Centrum s.r.o.

Copyright © Jonas T. Bengtsson 2020
Published by agreement with Salomonsson Agency.

Slovak edition © GRADA Slovakia s.r.o., 2021
Translation © Dáša Vallo, 2021
Cover illustration © Arcangel/Sybille Sterk

Upozornenie pre čitateľov a používateľov tejto knihy
*Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto tlačenej či elektronickej knihy
nesmie byť reprodukováaná a šírená v papierovej, elektronickej či inej podobe
bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.
Neoprávnené použitie tejto knihy bude trestne stíhané.*

ISBN 978-80-8090-164-6 (ePub)
ISBN 978-80-8090-163-9 (pdf)
ISBN 978-80-8090-162-2 (print)

Pre Line-Máriu

DANNY

Skôr než Dannyho strčili do chládku, ani sa len neobťažoval posilňovať lýtka. Do fitka nechodil často, a ak sa tam niekedy ukázal, makal len na bicepsoch, pleciach a hrudi. Jednoducho na svaloch, ktoré vyniknú spod trička. Na nohách však nie, tie nikdy netrénoval.

Vo väzení sa človek nemá čím zabaviť, a tak teraz Danny posilňuje lýtka. Poondiate lýtka.

O takomto čase nie je v telocvični ani nohy. Je tu len on a Ahmed, ktorý funí pri tlaku na lavičke. Takto to má Danny rád.

Zrazu sa však otvoria dvere a vstúpia traja chlapi. Ak sa Danny nemýli, sú to len niktoši z motorkárskeho gangu z Vestegnenu.

Rýchlo sa poobzerajú po miestnosti a vykročia s rozpaženými rukami, akoby im svalnaté telá bránili pripažiť ich. Podídu k Ahmedovi, ktorý je pod ťažobou tyče celkom zraniteľný. Tak veľmi sa sústreďí na dvíhanie stokilového závažia, že ani nepočul, ako sa otvorili dvere. Mali sa doňho okamžite pustiť, lenže oni sa musia hrať na sprostých frajerov a neustále si niečo dokazovať. Pred násilím sa im žiada trochu predohry.

Chlapík uprostred zahlási: „Ahmed, nadišiel čas vyrovnáť účty.“

Presne to povedal. Ak by držal hubu, Danny by pokračoval v tréningu. Vôbec sa ho to netýka, nie je to jeho starosť. Bez zaváhania vstane a podíde k stojanu so závažím.

Vezme si pätkilovú činku, poťažká ju a nakoniec vymení za trojkilovú. Ak by sa v danom momente narušitelia pozreli na Dannyho, všimli by si jeho široký úsmev.

Jeden z nich hovorí niečo o tom, že „Ahmed musí dostať príučku“, keď ho Danny udrie zozadu do hlavy. Ozve sa rovnaký zvuk, ako keď človek ťukne do melóna, aby zistil, či je zrelý. Chlap vedľa zareaguje, no príliš pomaly. Danny už švihá činkou a tresne ho do zubov a nosa.

Odrazu stojí na nohách už len jeden. Chlapík, ktorý nikdy nemal šancu povedať niečo drsné. Danny odhodí činku a dá mu šancu bojovať. Teraz sú si rovní. Danny pozná ich gang a vie, že ak sa chcete stať členom, musíte obstáť v zasväcovanom rituáli. Na niečo také by mal byť pripravený. Jeho spodná pera sa však chveje. Danny ho kopne do brucha, chlapík zrazí tyč so závažím a padne na zem. Snaží sa vstať, no Danny ho znova kopne, tentoraz do hlavy.

Je koniec. Danny len nečinne postáva. Odohralo sa to veľmi rýchlo. Lútuje, že sa tej činky vôbec chytil.

„Vďaka,“ povie Ahmed.

Danny mykne plecami.

„Daj mi tričko.“

Danny nechápe. Už preňho urobil dosť.

„Máš na ňom krv.“

Danny sklopí zrak. Ahmed má pravdu. Nie je jej veľa, ale červené kvapky čoskoro stmavnú.

„Nebudeš za to predsa pykať,“ podotkne Ahmed. „Poviem, že to bola sebaobrana.“

„Jedného som udrel do zátylku.“

„Ešte žije.“

Obaja sa pozrú na motorkára na zemi. Má zavreté oči a trasie sa mu noha.

Danny prikývne. Bieli chlapci budú držať jazyk za zubami alebo tvrdiť, že ich napadlo aspoň osem černochovo. Väznica predsa nezavolá kriminálku, aby to vyšetrila.

Danny si vymení s Ahmedom tričko. Majú takmer rovnakú veľkosť. Danny dostane značkové tričko s prenikavou vôňou vody po holení.

Opláchne si ruky, na ktoré dopadlo zopár kvapiek krvi.

„Som tvojím dlžníkom,“ povie Ahmed.

„Kúp mi jablko.“

Danny odíde. Nie prirýchlo ani príliš pomaly. Je len obyčajný väzeň v dánskej štátnej väznici, ktorý si bol zacvičiť; idiot s takmer vyholenou hlavou a ohavnými amatérskymi tetovaniami; chlapík, ktorý neurobil nič zlé, aspoň nie dnes. Zapískal by si, ak by to nepôsobilo podozrivo.

Danny je ravioly z plechovky. Vlastne nie priamo z nej. Jej obsah si dokonca ohrial v mikrovlnke. Čo je na tom, keď má trochu štýl. Rovnako ako vo väčšine väzníc v Dánsku, aj tu si väzni musia pripraviť jedlo sami. Nakupujú v obchode v krídle H, kde sú ceny vyššie ako na druhej strane múru. Kto tvrdí, že zločin sa nevypláca?

Danny sedí v jedálni s nešťastným islandským vrahom Haukurom a Gertom, ktorý pracoval ako učiteľ zemepisu, než uškrtil vlastnú ženu. Je to skutočné väzenie, nie miesto pre tých, ktorí spreneverili peniaze alebo to raz v živote pokašlali: *Nepil som veľa a dnešné autá jazdia skoro samy*. Nie, toto je ozajstná basa s mrežami na oknách a vysokými múrmi s ostnatým drôtom. A toto je najdrsnejšie krídlo. Sem zatvárajú nebezpečných chlapov. Tých, ktorí by mohli skaziť spoluväzňov, pre ktorých ešte existuje nádej na nápravu. Gert a Haukur mohli mať šťastie a skončiť niekde inde, no niet pochyb, že Danny patrí práve sem.

„Už sa to začalo,“ ozve sa Haukur a Gert súhlasne kývne hlavou.

„Čo?“ spýta sa Danny.

„Vojna gangov. Už je tu.“

„Aká vojna gangov?“

„Doriti, skutočne vieš hovno.“

Haukur má pravdu. Danny netuší, kto je premiér, a dokonca si nie je istý, aký sa píše vlastne rok. Existujú dva spôsoby, ako si odsedieť trest. Buď sa človek zaujíma o okolitý svet, navštevujú ho tí, ktorých to ešte neprestalo baviť, a pripravuje sa na deň, keď prejde cez bránu. Alebo si človek zaborí hlavu do piesku a pochová myseľ tak hlboko, ako sa len dá. Danny patrí do druhej skupiny.

Haukur mu prezradí, že sa to začalo asi pred mesiacom. Chlapci z Nørrebro a motorkári z Vestegnenu začali po sebe strieľať. Navzájom si vliezli do kapusty. Vraj išlo o predaj drog.

„A vojna gangov sa dostala až sem,“ poznamená Haukur.

„Prečo si to myslíš?“

„Troch drsniakov odvliekli do ošetrovne a Ahmed je na samotke.“

„Čo ak sa len pohádali počas nevinnej partičky Twistera?“

Haukur sa rozosmeje. Smeje sa príliš nahlas. Rád počúva svoj smiech. Pomáha mu neklesať na duchu. Je Kresťan a kdesi v Biblii sa píše, že človek nesmie podľahnúť zúfalstvu. Haukur prišiel do Dánska zamilovaný do ženy s bujným poprsím a chutným zadkom, no keď im to nevyšlo, zamiloval sa do dánskych nízkych cien alkoholu. Haukur si síce nespomína na muža, ktorého zabil, ani na to, že ho rozmlátil na kašu, ale v noci pre to nezažmúri oka. Danny taký problém nemá. Nevie, čo si Gert myslí o tom, že zabil svoju ženu. Gert toho veľa nenarozpráva. Vlastne nehovorí nič. Občas odpovie na priamu otázku, no Danny sa často nepýta, kde je Andorra.

„Prečo skončil Ahmed na samotke?“ položí Danny otázku, ktorú si nacvičil pre prípad, že by sa ho dozorcovia vypytovali. Človek buď drží jazyk za zubami, alebo ich zavalí hlúpyimi otázkami, až ich to prestane baviť a vzdajú sa.

„Diriguje týpkov z Nørrebro,“ podotkne Haukur. „To predsa vieš.“

„Čože? Je *dirigent*?“

Haukur sa na neho pozrie a začne sa smiať. „Prestaň s tými sračkami.“

Danny napichne cestoviny na vidličku. Keď ich zohrieval, stratil pojem o čase. Rozvarili sa a popukali.

„Budeš to jesť?“ zaujíma sa Haukur.

„Dáš si?“

„Ani náhodou. Len pri pohľade na to je mi na grcanie.“

Haukur sa Dannyho nebojí. Možno to si na ňom Danny cení. Myslí si, že Haukur sa nebojí nikoho. Nemá to vo svojej DNA. Má strach iba z Boha a mora, ale zo žiadneho človeka. Haukur je malý obor s obrovskými svalmi, ktoré človek zdedí po generáciách vláčiach naplavené drevo len pomocou rúk.

„Nepáči sa ti pohľad na môj obed?“ spýta sa Danny.

„Vyzerá ako tanier plný sračiek.“

„Pochádzaš z krajiny, kde ľudia jedia ovčiu hlavu a z môjho jedla sa ti dvíha žalúdok?“

Už to rozoberali azda stokrát. Stala sa z toho rutina, ktorou si kráti čas. Pravdepodobne by v tom pokračovali ďalších desať minút, keby ich neprerušil Gert.

„Obaja mi dajte dvadsať korún,“ povie.

Tento týždeň ho Danny počul prehovoriť prvý raz.

„Zajtra vám pripravím sekanú,“ ponúkne sa Gert.

Presne o deviatej večer zaškrípe kov. Mreže cely sa zatvárajú. Danny ostal sám, zavretý až do zajtrajšieho rána. Tak mu to odjakživa vyhovovalo.

V cele s veľkosťou sedem štvorcových metrov nemá toho veľa. Starý televízor, ktorý si nikdy nezapne. Nejaké šatstvo. Zubnú kefku a pastu. Má aj snehovú guľu s malou morskou pannou vnútri. Našiel ju tu, keď sem prišiel. Vyrobili ju v Číne. Je lacná a škaredá. Zrejme ju maľovalo nejaké prepracované dieťa. Namiesto očí má morská panna len lajdácky namaľované krížiky. Dáva sa na Dannyho, akoby mala Downov syndróm.

V noci mu robí spoločnosť.

„Asi to nebol veľmi múdry ťah,“ prezradí Danny malej dáme. Vôbec sa jej to nepáči. Jedno z pravidiel väzenia je nemiešať sa do vecí, ktoré sa ťa netýkajú. A už vôbec nie do vojny gangov.

Danny potrasie snehovou guľou a na morskú pannu začnú padať plastové vločky. Tak to má rada.

Danny pracuje vo väzenskej drevárskej dielni, kde zhotovujú drevené stoličky pre deti. Poriadne drahé stoličky. Keď ľudia zbadajú štítok *Ručne vyrobené v Dánsku*, s radosťou si priplatia. Netušia, že väzni zarábajú len desať dánskych korún na hodinu ani to, čo by Flemming, ktorý je mimoriadne zručný, urobil pri prvej možnej príležitosti ich deťom.

Dnes Danny pracuje na konci montážnej linky. Lakuje stoličky. Má obe ruky ľavé. Robota mu nikdy veľmi nevoňala a určite nepatrí medzi tých, ktorí si ihneď po prepustení nájdu zamestnanie. Nerobí to preto, lebo by vedel pracovať s drevom, mal rád deti, psy či romány. Danny nie je dobrý v ničom. Jednoducho to robí už roky. Poničil kopy stoličiek a musel začať odznova.

Natiera tenkú vrstvu laku na drevo. Drobné vzduchové bubliny sa strácajú a on nanáša ďalšiu vrstvu, mokrú na mokrú. Kútikom oka si všimne, ako k nemu kráčajú dvaja dozorcovia. Nedá najavo, že ich zbadal, a pokračuje v práci.

„Danny,“ ozve sa jeden.

Danny po chvíli zdvihne zrak.

„Jørgensen ťa chce vidieť,“ prezradí mu bachar.

Danny posledný raz prejde štetcom po dreve. Urobí to tak pomaly, ako sa len dá. Potom opatrne zavrie plechovku laku a dôkladne očistí štetec v nádeji, že ich nahnevá.

Nasleduje dozorcov. Kráčajú pomalšie ako väčšina ľudí. Tempom, vďaka ktorému sa cítia bezpečne. Žijú tak v ilúzii, že situáciu majú pod kontrolou. Sú to krotitelia levov. Namiesto podstavca a biča sú vyzbrojení obuškom a slzotvorným sprejom.

Danny dnes nemá náladu pohrávať sa s nimi, testovať ich hranice. Mysel' mu zamestnáva čosi iné. *Jørgensen s ním chce hovoriť. To nie je dobré. Je to zasrane zlé.*

Jørgensen patrí k starej škole správcov väznice. Kávu pije silnú čiernu a syr jedáva poriadne tvrdý. Nenosí si prácu domov, kde mu ženuška v nedeľu upečie jablkový koláč. Jeho úlohou je udržať väzňov nažive a za mrežami. Presne to robí. Nenamýšľa si, že sa polepšia. Danny to vie a vie aj to, že Jørgensen sa ho nespýta na nápady na nové aktivity pre väzňov ani ho nepožiadá, aby s väzenským zborom zorganizoval vystúpenie na piesne z filmu *Za zvukov hudby*. Nie. To, že si ho zavolať do kancelárie, je zlé znamenie. Čo ak jeden z motorkárov z telocvične zomrel? Je to možné. Danny sa asi chopil príťažkej činky alebo im Ahmed po jeho odchode ešte poskákala po hlavách.

Dozorcovia ho odprevádzajú do Jørgensenovej pracovne. Miestnosť má nízky strop a rovnako ako zvyšok väznice ju vybudovali niekedy v osemdesiatych rokoch. Danny si sadne. Bachari sa postaví za neho, no Jørgensen na nich podráždene mávne rukou. Ostali sami. Jørgensen má pred sebou spis. Danny nedokáže prečítať, čo je na ňom napísané, ale je poriadne hrubý. Nepochybne je to jeho trestný register.

„Nechápem to,“ povie Jørgensen a krúti hlavou. „Jednoducho tomu nerozumiem.“